

Sebastian Kleins nytårstale

Taler

Sebastian Klein
Vært på podcasten "Det billige
skidt med Holm og Klein"

Dato

31. december 2025

Sted

Radiotransmitteret fra Snaregade
12, 1205 København K

1 Kære alle sammen

Så står vi sgu igen på tærsklen til et nyt år.

5 Helt klassisk er det tidspunktet, hvor vi ser fremad med forhåbning og ambition, men jo ofte også med en lille smule angst. Vi kigger bagud på året, som er gået og forsøger måske at finde ud af, om det har været et godt eller et skidt år. Et eller andet sted har det for de fleste af os jo nok været lidt af hvert – sådan plejer det jo at være...

10

Når vi ser på året med natur-briller på, så blev 2025 et år, hvor naturen og klimaet desværre igen blev reduceret til at agere biroller i en verden, hvor dagsordenen i høj grad har været præget af ufred, krig og uenighed mellem verdens nationer.

15

Splittelsen og intolerancen i verdens befolkning har ikke været gavnlig for hverken mennesker eller natur. Det kommer ikke bag på os – sådan har det jo altid været. Og det kan godt undre lidt, at vi som den selverklærede klogeste skabning på Jorden tilsyneladende aldrig lærer af lige netop det forhold.

20

Splittelse og intolerance er fjender, som vi skal blive bedre til at genkende. Vi kan møde dem mange steder. Og de er måske allerfarligst når de dukker op i vores spejl – især hvis vi kommer til at forveksle dem med f.eks. retfærdighed, hvilket sker lidt for tit.

25

Politiske overbevisninger splitter os. Religiøse overbevisninger splitter os. Selv naturen splitter os.

Ulvens genkomst til Danmark har skabt uvenskab og vrede mellem modstandere og fortalere. Det er trist.

Vi er et rigt land. Vi har en oplyst befolkning og Danmark er et af de mest velfungerende demokratier i verden. Danmark ligger desuden på topti-listen over nationer med færrest farlige dyr. Og måske er det derfor, at reaktionen på -
35 og debatten om ulven er blevet så voldsom.

Alle lande har dyrearter, som er besværlige. Og langt de fleste lande har også vilde dyr, som rent faktisk slår mennesker ihjel hvert år. Alligevel har de lande jo pligt til at passe på deres natur og deres vilde dyr – også, og måske især, de
40 besværlige dyrearter. For os danskere er det naturligt, at der er elefanter i Afrika. Men vi tænker måske ikke på det besvær de giver og de hundredvis af mennesker som hvert år faktisk bliver slået ihjel af elefanter. Det er også naturligt for os, at Indien passer på deres bestand af tigre. Tigeren er jo et fantastisk dyr og de fleste af os har formentlig et ønske - eller i hvert fald en forståelse for, at der også i
45 fremtiden skal leve tigre i den natur som de har levet i, i årtusinder – også selvom verdens 5500 vilde tigre hvert år faktisk slår op mod 100 mennesker ihjel.

At have ulve giver udfordringer og for nogle landmænd vil det være nødvendigt
50 at ændre den måde de holder dyr på. Ulve kan angribe husdyr, og det skal vi til hver en tid være forberedt på og så vidt muligt forsøge at undgå. Både for vores egen skyld og for vores husdyrs skyld – men også for ulvens skyld. Det er ikke i hverken vores eller ulvens interesse, at ulve slår vores husdyr ihjel.

55 Danmark er internationalt forpligtet til at passe på de ulve, som lever her. Vi er forpligtet til at sørge for, at de er i gunstig bevaringstilstand, som det hedder. Det har vi forpligtet os til for mange år siden – lang tid før ulven genindvandrede – og det kan vi faktisk ikke ændre på. Men det skal alligevel ske i respekt for både mennesker og natur – og det kan det også godt. Men det kræver
60 forståelse og tolerance og ikke vrede og uvenskab. Man vinder nu engang kun fjender ved at udvise manglende respekt for hinanden.

2025 blev året hvor debatten om iltsvind og fiskedød i de danske farvande tog fart. Den grønne trepart er udnævnt som medicinen, der skal helbrede
65 patienten. Om kuren vitterligt er stærk nok til at kurere de syge danske vandområder, vil fremtiden vise, men der er ingen tvivl om, at der må handling til og at situationen forværres for hver dag, der går.

70 Der har i det hele taget været fokus på landbruget og måske især Danmarks store
produktion af grise. Griselandbrugets top er i en tv-dokumentar blevet kritiseret
for udbredte overtrædelser af reglerne for dyrevelfærd. Men produktionen har
også andet på samvittigheden. En stor del af Danmarks jord er afsat til dyrkning
af foder til grise. Og i et land med mangel på plads til natur, kan man kun kigge
75 med misundelse på de arealer, som i en anden verden måske kunne være
anvendt til gavn for mere end bare mennesker. Men på trods af de mange
kvadratkilometer marker med grisemad kan Danmarks areal alligevel ikke levere
føde nok til den samlede griseproduktion. Et stort område af Sydamerika –
større end Sjælland – er blevet opdyrket for bl.a. at brødføde danske slagtegrise.
80 Dertil kommer udledningen af næringsstoffer, som har haft voldsom indflydelse
på de miljøproblemer vi ser i vores vandområder i dag. Og endelig har vi med
vilje udryddet det naturligt forekommende vildsvin og rejst et hegn på grænsen
til Tyskland for at beskytte griseproduktionen herhjemme mod al fremtidig
genindvandring af vildsvin. Så bliver danske tamgrise ikke smittet med sygdom
85 af den vej. Dermed er Danmark det eneste land i verden, som i nyere tid med
vilje har udryddet en hjemmehørende dyreart.

Det er mange kritikpunkter på en gang. Og griselandbruget, som i årtier har haft
stor politisk indflydelse, har næppe nogensinde været så kritiseret og så presset
90 som nu.

I 2025 åbnede den første Naturnationalpark ved Fussingø og der er flere på vej.
Det er godt. Det er godt, at vi passer på vores natur og det er godt, at vi beskytter
95 den. Naturnationalparkerne maner også til lidt eftertanke. Parkerne inkluderer
næsten udelukkende natur, der var der i forvejen. Det meste har sågar været
underlagt en anden form for beskyttelse. Naturnationalparkerne har dermed
ikke givet os væsentligt mere natur. Vi har i de fleste tilfælde fået noget natur,
som vi faktisk havde i forvejen. Nu er det bare blevet underlagt nogle andre
100 regler. Naturnationalparkerne har ikke øget naturarealet. Der skal andre og flere
tiltag til.

Naturnationalparkerne kommer til at blive forvaltet anderledes end områderne
er blevet hidtil. De bliver i et stort omfang indhegnet og der bliver sat store
105 græssende dyr som heste og køer ud i områderne. Store dyr laver forandringer i
naturen som ofte er til gavn for biodiversiteten. Det er godt. Biodiversiteten og
naturen i Danmark generelt, meldes fortsat i tilbagegang.

110 Heste og køer kan holdes bag en eltråd og skaber mulighed for, at hele vores fauna frit kan bevæge sig ind og ud af naturnationalparkerne. Men hvis vi udsætter andre store dyr, som f.eks. elge kræver det et stort hegn, som begrænser f.eks. Vilde hjortes fri bevægelighed i naturen. Og det er mindre hensigtsmæssigt, når man laver en forvaltning af naturen, der forhindrer
115 naturen i at komme ind til naturen. At forvalte natur med hegn er problematisk i en verden og ikke mindst i et land, som i forvejen er gennemskåret af hegn, vejnet og mange andre forhindringer, som begrænser vildes dyrs fri bevægelighed.

120 Forvaltningen af naturnationalparkerne er afhængig af mennesker. Når vi hegner dyr inde, så kræver det menneskelig indblanding. Og de dyr vi indhegner, skal have det godt. Når vi indhegner dem, er de vores ansvar. De må ikke sulte eller lide overlast. Vi skal passe dem og passe på dem lige så længe de er bag hegnet.

125 Det er mit personlige håb, at mange mennesker og dyr vil få stor glæde af naturnationalparkerne. Og så er det mit håb, at de kan starte tanker om, hvilken natur vi i sidste ende gerne vil have.

130 Naturen kan selv. Naturen ved bedst. Den bedste til at lave natur er naturen selv. I Danmark har vi meget lidt selvforvaltende natur – altså natur, der får lov til at passe sig selv. Stort set alt vores natur ser ud som den gør, fordi vi gør noget aktivt. Vi klipper og klistrer, vi sætter hegn op, vi sætter dyr ud, vi dræner og vi oversvømmer år efter år – igen og igen. Naturen i Danmark er derfor i vidt
135 omfang afhængig af, at vi mennesker skal gøre noget aktivt. Og hvis vi ikke gør det, så mister vi noget af naturen. Det gør naturen udsat. Hvis vi gør noget anderledes eller noget forkert, så er det naturen, der betaler prisen – hver gang.

Argumentet mod mere selvforvaltende natur I Danmark er, at det er svært, at
140 naturområderne er for små og at naturen ikke bliver tilstrækkelig varieret, hvis vi ikke forvalter den. Og det er heller ikke forkert.

Men den bedste natur og den stærkeste natur er den, der klarer sig selv – uden vores hjælp. For at få mere selvforvaltende natur kræver det, at vi ikke har en så
145 fragmenteret natur som i dag. Og det kræver, at vi giver naturen plads. Det kræver at vi giver naturen tid og det kræver at vi giver naturen lov.

Mine forhåbninger er, at vi ikke bare i Danmark, men i hele verden lægger
150 politiske planer for fremtidens natur og ikke mindst for, hvordan vi skaber den
plads og den sammenhæng og den sikkerhed, som naturen mange steder
mangler i dag. Natur kender ikke til landegrænser og hvis vi skal løse naturens
problemer, kræver det at vi får bugt med splittelsen og at vi får bugt med
155 intolerancen ikke bare overfor hinanden – men også overfor naturen og de
besværlige organismer, der måtte være i den - både i Danmark og i resten af
verden.

Alle levende organismer på Jorden har været del af den samme næsten 4
milliarder år gamle evolutionsproces. Vi mennesker har ikke mere ret til
160 planeten end alle de andre organismer. Tolerance, samarbejde og sameksistens er
den bedste vej til mere, til bedre og til en langt mere sikker natur.

Godt nytår

165

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

170

Tags

Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sebastian-kleins-nytarstale>

175

180

185